

РАДНИЧКЕ НОВИНЕ

ОРГАН СРПСКЕ СОЦИЈАЛНЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

УРЕДНИШТВО
И
АДМИНИСТРАЦИЈА
НАЛАЗЕ СЕ
У ШТАМПАРИЈИ
„ГУТЕНБЕРГ“

Број 5 пара

Издаје сваки дан

Банкротство

Рекли смо у једноме од прошлих бројева нашега листа да је цео посао око помагања невољних у рату на путу општега напуштања. Догађаји нам почињу давати за право. Месни одбор у Београду одлучио је да укине своју скоро отворену продавницу, и ако је искуство показало да је за једном таквом продавницом неодољива потреба гладног и оплачаног становништва.

Скупоћа животних намирница невероватно је расла, што је знатно сузбијено отварањем ове продавнице. Београдски трговци су добро осетили дејство ове установе, али им се сада овом ликвидацијом пружа нови изглед за свестрану пљачку.

По својој трајној ефекту продавница би могла још много више доприносити невољноме свету кад би се проширила и развила. То је једна велика потреба без које ће свет пропштати. Али господи у месноме одбору учинило се да је и ово досадање доста. Њима се чини да је потреба за оваквим регулисавањем цепа престала и да се може у томе путу ставити тачка.

Међутим продавница, макар само и са најнужнијим артиклима, несумњиво је један врло добар и користан регулатор за цене на пијаци. Тим путем се може готово више помоћи свету него ли и самим новчаним помоћима, које ће свакако одлазити све врло брзо потрошачким каналима у касе трговаца. А да ће ти Шајлоци сада поново дићи главу није готово потребно ни говорити.

Где је сад та јавна, одборска продавница? поздравиће они првога јутра потрошаче. Њихова је злурадост разумљива, јер је у тим људима утрнуо сваки осећај човечности. Трговци оће нарочито да ћаре и да зараде баш у времену кад је свака кућа у црно завијена и кад сваки други трећи грађанин ове напаћене земље носи у својој телу по какву десетину грама олова.

По статистици београдске трошаринске станице, у Београд је увезено од првог јануара до половине фебруара 16 вагона шећера. Према потрошњи у томе времену није могло бити потрошено ни 3—4 вагона. Остало је све прикривено, и место да се приступи пуној реквизицији, оно се напушта чак и ова установа која, иако је корисна, далеко је ипак од сваке радикалности.

Чак су у одбору падали предлози од појединих ћифта (Младен Савић, например), да се даде изјава да месни одбор не мисли ружно о трговцима, као што о њима пишу београдски листови!

Ова одлука о „привременој“ ликвидацији продавнице даје доказа колико је мало воље и подобности код одбора да одлучно брани интересе невољнога света, ради кога је донет и закон и установљен сам Одбор.

Противу укидања продавнице говорили су и гласали су: *Илија Милкић, Богдан Богдановић, Милан Ваја и Павле Павловић.*

НА БРЗУ РУКУ

Партије у Србији

Рајн је створио ново груписање политичких снага; и данас су партије и њихови органи у Србији овако груписани: Партија г. Пашића. Њен је орган Самоуправа.

Партија г. Драшковића. Њен је орган Одјек.

Партија г. Пушника и г. Рибарца. Њен је орган Пијемонт.

Партија г. Воје Маринковића и Миленка Пойовића. Њени су органи Правда и Новосји.

Партија Аврама Левића. Њен је орган Трибуна.

Партија Владе Илића. Њен је орган Балкан.

То чисто и јасно груписање добиће је за земљу и даљу политичку борбу, и ја сам задовољан њиме.

Само, требало би да сви ови партијски органи промене мало своја имена и прилагоде их новој стварности.

Самоуправа треба да се зове: Лора! Одјек треба да се зове: Глуваћ.

Пијемонт треба да се зове: Српско Гробље.

Правда треба да се зове: Буца.

Новосји треба да се зове: Старе Лаже.

Трибуна, треба да се зове: Наполеон Балкан, треба да се зове: Ојанак.

То је, онако, више народски и разумљивије: боље би припаљало за срце маса...

Дужина борбенога фронта

Колика је линија смрти

Париски лист *Матен* доноси ове податке о дужини борбенога фронта:

Француска војска заузима фронт од 870 километара. Енглеска, фронт од 50 километара. Белгијска, фронт од 28 километара. Руска, фронт од 1370 километара. И српско-црногорска, фронт од 350 километара.

Према томе, целокупна дужина крвавога европскога фронта износи 2668 километара.

Купујте и читајте „Радничке Новине“

Успеси Бизмарка из Зајечара

РАДИ ПОТПУНОСТИ

Ново Време, полумесечни часопис Бугарске Социјалдемократске Радничке Партије, донело је у броју 4—5 од ове године чланак под насловом *Ојшће балкански раднички митинг*, чланак у коме се, поглавито, говори о односима балканских социјалистичких партија и њиховом заједничком раду у прошлости и садашњости.

Потребно је, ради потпуности, додати разлагањима братског нам органа писмо наше Главне Партиске Управе упућено Централном Комитету Бугарске Социјалдемократске Партије поводом сазива софијског митинга од 22 фебруара, из кога се може видети држање наше Партије о том питању. То писмо гласи:

Ниш,
12 фебруара, 1915.

Драги другови,

У споразуму са румунском Партијом, ми смо желели да, поред социјалиста из свију осталих балканских земаља, на митингу против рата у Софији подигну свој глас социјалисти *обеју* фракција у Бугарској.

Пошто је тај пројекат пропао, и пошто су румунски другови дали пристајак за учествовање на митингу који сазива само ваша Партија, наша Главна Партиска Управа, на својој данашњој седници сазваној поводом телеграма друга Киркова, решила је да и она узме учешћа на томе митингу преко свог нарочитог делегата.

Делегат ће бити друг Драгиша Лапчевић, народни посланик.

Молимо вас да нам јавите кад ће бити митинг.

Са другарским поздравом
за Главну Партијску Управу,
Душан Поповић

НАРОДНА СКУПШТИНА

6 април

Данас је примљен на првом читању закон о 200,000.000 дин. ратних кредита. За кредите су гласале *све* буржоаске партије.

Карактеристичне су изјаве које су том приликом пале и које *наговештавају* нешто. На пример, самосталци преко г. Драгољуба Јоксимовића и напредњаци преко г. Милоја Јовановића рекли су да ће, до душе, гласати за кредите, али су према фузионашкој партији у лицу министра финансија изјавили неповерење фузионашком делу Владе, тражећи да један скупштински одбор располаже употребом кредита. Г. Пачу је осетио *смисао* тих говора, те је на говор г. Јоксимовића *љушто* одговорио. Поменуо је неку *намеру* г. Јоксимовићеву и његов говор неколико пута назвао *малициозним*, наглашујући: како је у пословима државним ангажована цела Влада (циљајући на коалицију) и како је Русија наш благодетељ! Националисти су, такође учинили *важне* изјаве у погледу српских аспирација и у погледу односа према Тројном Споразуму, које готово отворено веле: и *ми* би смо могли прихватити и продужити ову политику!

Може се рећи: да *нигда* до сад противници фузионаша нису успели да им на један фини, препреден начин изјаве неповерење и да им припреме евентуални пад, који им се тако ревносно спрема.

Грчка, Србија и Бугарска

Нова комбинација

Јутрошњи Мир, орган г. Гешова, доноси ово саопштење:

Грци су отказали да помогну Србију у борби против Аустрије и да ратују са Тројним Споразумом против Турске; али су искористили валандовски инцидент да предложе Србији услуге против Бугарске.

Сазнајемо из поузданог извора да је по грчком предлогу постигнут споразум између Грчке и Србије за узајамну одбрану од Бугарске. По томе споразуму, грчка војска ће учествовати у чувању српске границе од Бугарске. Из Струмице саопштавају да већ има грчких војника на српским пограничним стражама.

И тако — завршава Мир — инцидент код Валандова олакшао је Грцима да постигну своју давнашњу идеју: да се постигне настанак и у српској Македонији.

Живот у Алексинцу

Бољештине

Када смо пре извесног времена писали преко Радничких Новина о болестима које владају у Алексинцу, мислили смо да ће наш санитар, полицијска власт и општинска власт увидети, колика велика опасност прети алексиначким грађанима и њиховим породицама од ширења епидемије, и да ће предузети извесне мере те да спрече ширење ових опаких болести које бесне по Алексинцу, и које су отерале у смрт велики број алексиначких грађана.

Међутим ми смо се грдно преварили. Санитар, полицијска и општинска власт, не само што ништа нису предузеле да спрече ширење заразних болести, већ, на против, и даље допуштају да се мртви војници из кафана у којима су болнице смештене преносе у носилима кроз варош, и сеју заразне бакциле; допуштају да војници болесни од заразне болести, натварени као сардине у воловским колима из касарне возе кроз сред вароши за болницу, и најзад, мирно посматрају овај оријенталски мурдарлук који влада у Алексинцу и помаже ширењу заразних бакцила.

Оваква немарљивост према ширењу заразних болести, од које сваког дана умру по неколико грађана и грађанки, — а о војницима да и не говоримо — од стране представника санитарске, полицијске и општинске власти, за сваку је осуду.

Алексинац који је те среће, да у овим данима, кад је опасност од заразе толико велика, има за управника болнице, начелника среског и председника општине људе, којима недостаје енергија, Алексинац је и те „среће“, да у апотеци која је дуго време била затворена, не може један болестан човек да добије никакве лекове, па макар да тражи и најпростије као што је: рицинус, кипећи прахак, кинин итд.

И зато никакво није чудо, што је мали број оболелих од заразних болести био те среће да се излечи. Износили све ово на јавност, ми мислимо да надлежни треба више да воде рачуна о опасностима у којима се налазе алексиначки грађани и њихове породице, од наглог ширења заразних болести, и да ће предузети све мере за сузбијање ове опаке болести, од којих се велики број грађана преселило у вечност.

НА КАРПАТИМА

Резултат руских операција за последњи месец дана

Главни генералштаб саопштава; У почетку марта од главног карпатског венца држали смо само област кланца Дукле, где је дислокација наших трупа чинила спољашњи угао. На свима осталим кланцима Лупкова и источније налазио се непријатељ и наше су армије имале за даљи задатак да се развију на нашим карпатским положајима, који доминирају изласцима у угарску долину, пре него што наступи рђаво стање путева због отапања снегова. У то време су се велике аустријске снаге, које су биле концентрисане ради ослобођавања Пшемисла, налазиле између кланца Лупкова и Ужока. Са тога је сектора и пројектован наш велики напад. Наше су трупе имале да изврше напад под врло тешким теренским условима. С тога је, да би се олакшао овај задатак, било решено да се изврши један помоћни напад на фронту у правцу Бартфелда до Лупкова.

Тај споредни напад отпочео је 6 марта, потпуно је изведен већ 10 марта, а главни је напад отпочео 15 марта у правцу Балигорда, који је обухватио непријатељеве положаје западно од Лупкова и источну страну извора Сана.

Непријатељ је дао најогорченији отпор офанзиви наших трупа, привукавши на фронт правац Бартфелда до Ужока све што је могао, па чак и немачке трупе и многобројну коњицу употребивши је као пешадију. Његова снага на овом фронту износила је преко 300 батљона. Сем тога су наше трупе имале да се боре са непогодама, наилазећи на сваком кораку на озбиљне тешкоће.

23. марта, то јест осамнаест дана наше офанзиве, остварисмо храброшћу наших трупа свој циљ и узесмо главни венац Карпата. Накнадне борбе на фронту Реџетов-Волосате, у дужини 110 врста, већ су узеле карактер појединачних акција у циљу учвршћивања задобивених успеха.

Укучуно узевши, непријатељ нам је на целом карпатском фронту од 27 фебруара до 30 марта, пошто је претрпео огромне губитке, оставио најмање 70.000 заробљеника, од којих од прилике 900 официра; сем тога смо запленили преко 30 топова и 200 митраљеза.

Руски напори

Нове стратегијске железнице

Из Штокхолма саопштавају Форверцу како Руси врше надчовечанске напоре не би ли само подигли, што се брже може, извесне стратегијске железничке пруге.

Железничке пруге се праве и поправљају и дан и ноћ, иза фронта. Милиони људи раде на железницама и путовима.

ИЗ ДАНА У ДАН

Наше саучешће. — Нашем другу Живојину Поповићу берберину умро је у Гуприји отац Зака — Зарије Поповић. Изјављујемо наше саучешће другу Поповићу.

Петар Пантић резервист IX пешад. пука I позива умро је код своје куће у тридесетој години свога живота. За со-

бом је оставио старе родитеље, жену и једно дете. Изјављујемо наше саучешће његовој породици и његовом брату, а нашим добром другу Лазару Ј. Пантићу, абаџијском раднику.

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

(ТЕЛЕГРАМИ ПРЕС-БИРОА)

СИНОЋНИ ТЕЛЕГРАМИ

На нашој граници

Крагујевац, 6. априла. — 4. овог месеца непријатељ је избацио неколико митрака из тешких оруђа на село Сий и порушио неколико кућа.

5. овог месеца непријатељ је избацио неколико зрна на положаје код Београда, али без икаква дејства.

Енглески успех у Месопотамији

Лондон, 6. априла. — Државни секретар за Индију јавља да је постигнут потпун успех у операцијама код Сгајбе у Месопотамији. Турци су ударили у повлачење. Заробили смо 1. априла 200 људи и запленили више митраљеза. Турци су у повлачењу, које се претворило у дивље бегство, оставили велику количину шатора, опреме, хране, 700.000 метака и 450 сандука са артиљеријском муницијом. Према исказима заробљеника, Турци су без Арапа имали две дивизије пешадије и 32 топа.

Око Арбаније

Ниш, 6. априла. — Јуче су око седам стотина Арнауџа напали на нашу границу код Ђафа Сани у охридском округу. Борба је отпочела око 5 часова по подне. Појединости још нема. Командант пограничног одсека изашао је на лице места.

ЈУТРОШЊИ ТЕЛЕГРАМИ

Борба у Јегејском Мору

Лондон, 6. априла. — Адмиралитет јавља, да је транспортни брод „Маниту“, који је превозио трупе, јутрос нападнут од једне турске торпедњаче у Јегејском Мору. Турска торпедњача испалила је три торпедне, али ни један није погодио. Торпедњача се тада нададе у бегство, гоњена британском крстарицом „Минервом“ и детројерима и на послетку је натерана на обалу и уништена. Посада је заробљена. Има извештај да се одприлике 100 људи са турског брода подвело. Потпуни податци о овоме нису још добивени.

Бугарске комитске чете

Ниш, 7. априла. — Сазнајемо да је бугарски војвода Брло са двадесет четника прешао из Бугарске на српску територију.

Са неизмерним болом у души, извештавамо сроднике, пријатеље и познанике, да је наш мили и никад непрежаљени син, брат, синовац, ујак и унук

МИЉКО СИМЕУНОВИЋ

ТРГОВАЦ ИЗ ПОЖЕГЕ

после многих борби и патњи, у сва три рата, као војни обвезник I позива, на непрекидној дужности, испустио своју много напаћену душу, у ваљевској болници 3 марта ове год. у најлепшој младости свога живота; од опаке болести запалења; а далеко од своје родбине, да му могли указати ма какве помоћи при последњем часу његовог живота.

Услед прекинутог саобраћаја, нисмо могли имати ни то задовољство, да последњи пут видимо нашег доброг Миљка. Посмртни остаци милог нам покојника, сахрањени су привремено у ваљевском гробљу.

Крушевац — Пожега, Марта 1915 год.

ВЕЧИТО ОЖАЛОШЋЕНИ:

отац Милосав Симеуновић, трговац, брат Миленко Симеуновић, трг., сестре Катарина и Љубица, стричеви Милић Симеуновић инжињерски мајор, Таназије Симеуновић и Новица Симеуновић, стрине Мара и Иванка, баба Јелка, сестричине Ангелина и Анка, зет Драгић Цвијовић и остала родбина

Исто тако прешла је ових дана српску границу из Бугарске још једна бугарска чета у јачини 200 људи. Потера је послана.

16 против-напада за један дан!

Петроград, 5. априла.

Акције у Карпатима на дан 3 априла биле су концентрисане у правцу Росток. Непријатељ је, и поред огромних губитака, покушао у току дана са великим снагама 16 узалудних против-напада на висове које смо заузели источније од Телепача.

Наше су трупе, ноћу између 3 и 4 априла, после огорчене борбе, заузеле један вис југоисточно од села Полен, којом смо приликом задобили многобројне заробљенике; одбили смо три непријатељева противнапада на овај вис.

Не јавља се ни за какву промену на осталим секторима целокупног нашег фронта.

Ухваћен турски детројер

Атина, 6. априла. Један турски детројер, гоњен од савезничких ратних лађа, насео је на обали Каламоти острва Хијоса. Командант детројера и послуга од 30 људи предали су се грчким властима, и биће задржани као заробљеници до свршетка рата (Атинска Агенција).

О Г Л А С И

Опанчарска Задруга у Власотинцу

потребује раднике. Зарада је добра. Намирнице су у овом месту јефтине и зараза не влада. 4-5

Обућарској радњи ДРАГОЉУБА ЂОСИЋА потребује више радника за мушке и женске поса. Кнез Михајлова улица број 6 Београд. 8-10

Тражи се Владимир Недељковић, редов III чете 4 батаљона XIV пука I поз. Није се никако јавио својој породици. Ако би ма ко знао што о њему моли се да јави на адресу: Зорка Николић, Иванковачка ул. бр. 4 — Београд.

Тражи се Настас Стаменковић, терзија из Алексинца, иначе војни обвезник телеграфске чете при II армији. Као болестан послат је из Младеновца у неку болницу. Отада се није никако јавио својој породици. Ко би ма што о њему знао, моли се да што пре извести његову жену Христину Н. Стаменковић, Алексинац, или Војислава Цветковића, берберина, Алексинац. 1-1

Са болом у души извештавамо сроднике, пријатеље и познанике да је, наш мили син, брат, синовац и сестрић

ЈОВАН Ч. ЈОВАНОВИЋ

четник-молер из Београда

погинуо 25 окт. 1914 год. на Пријвору, бранећи своју отаџбину, а сахрањен 26 истог месеца код манастира Петковице.

Вечито ожаложени: отац Чедо Јовановић, писар Упр. Монопола; мати Пола; брат Милутин; сестре Рада, Дара, Нада и Милунка; стричеви Велимир, Драгутин Јанковић проф.; Илија М. Петровић, рачуноспитач, Вукашин Јанковић, п. пуковник; стрине Љубица, Љубица; тетка Миљева Атанацковићка, Дип. Гипа и Милица; теча Вукадин Шушулић, Мијаило Давинић из Власотинаца; браћа од стричева Радивој, Драгутин, Владимир, Мијаило, Александар; сестра Иванка и остала многобројна фамилија. 1-1